

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/24/2023
Identifikačné číslo spisu:	1713203249
Dátum vydania rozhodnutia:	30.05.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Mária Trubanová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:1713203249.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky spore v spore žalobkyne W. K., narodenej U., V., zast. advokátom JUDr. Svätoslavom Vaškom, Bardejov, Baštová 5/A, proti žalovanému WSD-Real s. r. o., Bratislava, Sibirská 1599/23, IČO: 43 802 877, o zrušenie rozhodcovského rozsudku, vedenom na Okresnom súde Pezinok pod sp. zn. 4C/56/2013, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 28. septembra 2022 sp. zn. 15Co/95/2020, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a .

Žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Pezinok (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 14. marca 2017 č. k. 4C/56/2013-207 (prvým v poradí) žalobu zamietol a žalovanému priznal nárok na plnú náhradu trov konania.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj ako „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie žalobkyne uznesením z 23. októbra 2019 č. k. 15Co/313/2017-242 rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

3. Okresný súd Pezinok rozsudkom z 21. januára 2020 č. k. 4C/56/2013-301 (druhým v poradí) prvým výrokom zrušil rozhodcovský rozsudok sp. zn. AHC/04120009 z 22. januára 2013 Stáleho rozhodcovského súdu, zriadeného pri Rozhodcovská, arbitrážna a mediačná, a. s.; druhým výrokom žalobu vo zvyšku zamietol; tretím výrokom žiadnej zo strán nepriznal právo na náhradu trov konania.

3.1. Na základe vykonaného dokazovania okresný súd dospel k záveru, že nájomná zmluva, uzatvorená medzi stranami dňa 18. júna 2010, je spotrebiteľskou zmluvou, a že je tu dôvod na zrušenie rozhodcovského rozsudku aj v zmysle § 40 ods. 1 písm. j) zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní (ďalej aj ako „ZRK“), keďže súd má za to, že rozhodcovský súd pri rozhodovaní na ujmu

spotrebiteľa rozhodol bez toho, aby sa riadne a dôsledne vysporiadal s (dôvodnými) námietkami žalobkyne, uvedenými v jej vyjadrení (žalobnej odpovedi), ohľadom (ne)započítania zloženej kaucie, či doby trvania nájmu a tie pri rozhodnutí nezohľadnil. Rozhodcovský súd tak bez ďalšieho vyhovel podanej žalobe, čím porušil všeobecne záväzné právne predpisy na ochranu práv spotrebiteľa v zmysle vyššie citovaného ustanovenia § 40 ods. 1 písm. j) ZRK.

3.2. Právomoc rozhodcovského súdu nebola založená platnou dohodou zmluvných strán nájomnej zmluvy o rozhodcovskej doložke s tým, že žalobu v časti o určenie neplatnosti rozhodcovskej doložky zamietol z dôvodu absencie naliehavého právneho záujmu na tomto určení samostatným výrokom súdu, nakoľko otázku platného dojednania rozhodcovskej doložky, a tým aj samotnú právomoc rozhodcovského súdu rozhodovať v spore medzi žalovaným a žalobkyňou, súd skúmal z úradnej povinnosti ako prejudiciálnu (predbežnú) otázku.

3.3. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), vzhľadom na čiastočný úspech žalobkyne v časti o zrušenie rozhodcovského rozsudku a čiastočný úspech žalovaného v časti o určenie neplatnosti rozhodcovskej doložky.

4. Súd prvej inštancie uznesením z 30. januára 2020 č. k. 4C/56/2013-312, rozhodol o trovách prvého odvolacieho konania tak, že priznal žalobkyni proti žalovanému plný nárok na náhradu trov odvolacieho konania vedeného pred krajským súdom pod sp. zn. 15Co/313/2017.

5. Krajský súd v Bratislave na odvolanie žalobkyne a žalovaného proti rozsudku okresného súdu z 21. januára 2020 č. k. 4C/56/2013-301 a odvolanie žalovaného proti uzneseniu okresného súdu z 30. januára 2020 č. k. 4C/56/2013-312, rozsudkom z 28. septembra 2022 sp. zn. 15Co/95/2020 prvým výrokom (I.) rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým zrušil rozhodcovský rozsudok sp. zn. AHC/04120009 z 22. januára 2013 Stáleho rozhodcovského súdu zriadeného pri ROZHODCOVSKÁ, ARBITRÁŽNA A MEDIÁČNÁ, a. s. a vo výroku, ktorým rozhodol, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo, potvrdil; druhým výrokom (II.) uznesenie okresného súdu z 30. januára 2020 č. k. 4C/56/2013-312 potvrdil; tretím výrokom (III.) žalobkyni priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

5.1. Odvolací súd konštatoval, nezistiac v procesnom postupe súdu prvej inštancie žiadne vady, správnosť rozsudku súdu prvej inštancie po skutkovej a právnej stránke stotožňujúc sa aj s jeho odôvodnením (§ 387 ods. 2 CSP). V ďalšom naň poukázal a vyjadril sa k odvolacím námietkam žalovaného.

5.2. Proti rozsudku súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým rozhodol o trovách konania tak, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo, podala odvolanie žalobkyňa dôvodiť tým, že samotné zrušenie rozhodcovského rozsudku malo za následok automatické zrušenie rozhodcovskej doložky, súd jej preto mal priznať plnú náhradu trov konania. V prejednávanom prípade sa žalobkyňa domáhala zrušenia rozhodcovského rozsudku, ako aj určenia neplatnosti rozhodcovskej doložky, obsiahnutej v nájomnej zmluve z 18. júna 2010 uzavretej medzi ňou ako nájomcom a žalovaným ako prenajímateľom. Súd prvej inštancie čiastočne vyhovel žalobe žalobkyne a zrušil rozhodcovský rozsudok a žalobu v časti, v ktorej sa domáhala určenia neplatnosti rozhodcovskej doložky, zamietol. Žalobkyňa tak bola v konaní čiastočne úspešná v časti žaloby o zrušenie rozhodcovského rozsudku, v časti, v ktorej sa domáhala určenia neplatnosti rozhodcovskej doložky, bola jej žaloba zamietnutá, v dôsledku čoho bol v tejto časti procesne úspešný žalovaný. Správne preto rozhodol súd prvej inštancie tak, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo, postupujúc podľa § 255 ods. 2 CSP. Odvolací súd preto rozhodnutie súdu prvej inštancie v žalobkyňou odvolaním napadnutej časti potvrdil, nepovažujúc odvolanie žalobkyne za dôvodné.

6. Proti prvému výroku (I.) rozsudku krajského súdu, ktorým rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým zrušil rozhodcovský rozsudok sp. zn. AHC/04120009 z 22. januára 2013 Stáleho rozhodcovského súdu zriadeného pri ROZHODCOVSKÁ, ARBITRÁŽNA A MEDIÁČNÁ, a. s. a vo

výroku, ktorým rozhodol, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo, potvrdil, podala žalobkyňa (ďalej aj ako „dovolateľka“) dovolanie s poukazom na § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP.

6.1. Vo vzťahu k § 420 písm. f) CSP dovolateľka poukázala na strohé konštatovanie odvolacieho súdu v odôvodnení, že „Správne preto rozhodol súd prvej inštancie tak, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo, postupujúc podľa § 255 ods. 2 CSP. Odvolací súd preto rozhodnutie súdu prvej inštancie v žalobkyňou odvolaním napadnutej časti potvrdil, nepovažujúc odvolanie žalobkyne za dôvodné.“ Uvedené odôvodnenie je podľa nej absolútne nedostatočné, arbitrárne a zaťažuje rozhodnutie odvolacieho súdu vadou zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP vo výroku o náhrade trov konania.

6.2. Vo vzťahu k § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolateľka zastáva právny názor, že okresný aj krajský súd mali priznať žalobkyňi náhradu trov konania vo výške 100 %, pretože úspech žalovaného v tom, že súdy zamietli žalobu v časti o určenie neplatnosti rozhodcovskej doložky nemalo pre žalovaného nijaký význam a jeho „úspech“ v tejto časti nemožno považovať za čiastočný úspech vo veci samej, nakoľko tento „úspech“ žalovaného bol negovaný celkovou prehrou (neúspechom) vo veci samej. Tento úspech žalovaného nemožno nijako vyjadriť, a žalovaný z neho nemá žiadnu ani čiastočnú výhru. Išlo o druhotný nárok (neplatnosť rozhodcovskej doložky) a tento bol zrušený primárnym/hlavným nárokom (zrušením rozhodcovského rozsudku). Na základe rozhodcovskej doložky, prejudiciálne vyhodnotenou Okresným súdom Pezinok ako neplatná doložka, konal rozhodcovský súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené. Tento druhotný nárok bol súdom predbežne/prejudiciálne hodnotený ako neplatný, a až následne bol posúdený hlavný nárok zrušenie rozhodcovského rozsudku.

6.3. Vo vzťahu k § 421 ods. 1 písm. a) CSP dovolateľka ako právnu otázku, pri ktorej riešení sa mal odvolací súd odkloniť uviedla otázku „Či vzhľadom na výsledok sporu, ktorý je v zjavnom nepomere medzi stranami sporu v prospech žalobkyne, môže súd bez bližšieho zdôvodnenia a bez bližšieho skúmania úspechu a neúspechu strán sporu vo veci samej prijať záver a rozhodnúť, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo?“ Žalobkyňa v tomto smere poukazuje na rozhodnutia dovolacieho súdu, napr. sp. zn. 1MCdo/1/2004 z 27. apríla 2004 (R 34/2005), sp. zn. 8Sžo/215/2010 z 22. júna 2011, sp. zn. 6MCdo/19/2010 z 26. januára 2011, sp. zn. 1Cdo/193/2020 z 26. októbra 2022 a namieta odklon odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe. Žalobkyňa zastáva právny názor, že ak u nej išlo o čiastočný úspech vo veci samej, mali okresný aj krajský súd pomerne rozdeliť náhradu trov konania a skúmať pomer úspechu a neúspechu žalobkyne a žalovaného. Úspech žalovaného v tom, že súdy zamietli žalobu v časti o určenie neplatnosti rozhodcovskej doložky nemalo pre žalovaného nijaký význam a jeho „úspech“ v tejto časti možno považovať za bezvýznamný, nakoľko bol negovaný celkovou prehrou (neúspechom) vo veci samej. Tento úspech žalovaného nemožno nijako vyjadriť a žalovaný z neho nemá žiadnu, ani čiastočnú výhru, pretože išlo len o druhotný/vedľajší nárok (neplatnosť rozhodcovskej doložky), a tento bol zrušený primárnym/hlavným nárokom (zrušením rozhodcovského rozsudku). Na základe rozhodcovskej doložky prejudiciálne vyhodnotenou Okresným súdom Pezinok ako neplatná doložka konal rozhodcovský súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené. Tento druhotný nárok bol súdom predbežne/prejudiciálne hodnotený ako neplatný, a až následne bol posúdený hlavný nárok zrušenie rozhodcovského rozsudku.

6.4. Dovolateľka navrhla, aby dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie alebo zmenil rozsudok krajského súdu tak, že žalobe vyhovie a priznal žalobkyňi trovy dovolacieho konania.

7. Žalovaný sa k dovolaniu žalobkyne nevyjadril.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania.

9. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

10. V posudzovanej veci dovolateľka v dovolaní výslovne uviedla, že napáda výrok I. rozsudku odvolacieho súdu s poukazom na dovolacie dôvody podľa § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a), b) CSP. Výrokom I. odvolací súd rozhodol tak, že rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým zrušil rozhodcovský rozsudok sp. zn. AHC/04120009 z 22. januára 2013 Stáleho rozhodcovského súdu zriadeného pri ROZHODCOVSKÁ, ARBITRÁŽNA A MEDIÁČNÁ, a. s. a vo výroku, ktorým rozhodol, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo, potvrdil.

11. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP).

12. V časti dovolaním napadnutého výroku I., v ktorej odvolací súd potvrdil rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým zrušil rozhodcovský rozsudok sp. zn. AHC/04120009 z 22. januára 2013 Stáleho rozhodcovského súdu zriadeného pri ROZHODCOVSKÁ, ARBITRÁŽNA A MEDIÁČNÁ, a. s., dovolací súd môže len konštatovať, že dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu v tejto časti výroku I. nevyznelo v neprospech dovolateľky, teda nedošlo ním k žiadnemu zásahu do jej subjektívnych práv (dovolateľka v tejto časti bola úspešná, preto v zmysle ustanovenia § 424 CSP dovolateľka (žalobkyňa) nie je osobou oprávnenou podať proti tejto časti výroku I. rozhodnutia odvolacieho súdu dovolanie. Napokon v tejto časti dovolateľka svoje dovolanie ani neodôvodnila. Preto dovolací súd dovolanie žalobkyne proti časti výroku I. rozhodnutia odvolacieho súdu ako procesne neprípustné podané neoprávnenou osobou podľa ustanovenia § 447 písm. b) CSP odmietol.

13. Posudzujúc dovolanie podľa obsahu (§ 124 CSP) s ohľadom na jeho odôvodnenie je zrejmé, že dovolateľka dovolaním napadla časť výroku I. rozsudku odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o trovách konania (tretí výrok žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo). K uvedenému dovolací súd zdôrazňuje, že rozhodnutie odvolacieho súdu o nároku na náhradu trov konania, i keď je obsiahnuté vo výrokovej časti rozsudku, má povahu uznesenia (porovnaj § 392 CSP).

14. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

15. V zmysle vyššie citovaného § 420 CSP je teda dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd vymenovaných v § 420 písm. a) až f) CSP. Spoločným znakom všetkých rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné podľa § 420 CSP, je to, že ide buď o rozhodnutie vo veci samej, alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí.

16. Keďže v danom prípade žalobkyňa podaným dovolaním napadla rozhodnutie odvolacieho súdu vo výroku o trovách konania, dovolací súd sa v prvom rade zaoberal otázkou prípustnosti takéhoto dovolania.

17. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) v náleze z 2. apríla 2020 sp. zn. I. ÚS 387/2019 poukázal na to, že „(...) Ústavný súd už v uznesení č. k. I. ÚS 387/2019-26 zo 17. septembra 2019 o prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie poukázal na to, že problematikou prípustnosti opravných prostriedkov podľa Civilného sporového poriadku sa zaoberal v uznesení sp. zn. I. ÚS

275/2018 z 15. augusta 2018 (rozhodnutie č. 74/2018 publikované v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky 2018, s. 1270), v ktorom vyslovil: «Ustanovenie § 420 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) zakotvuje prípustnosť dovolania v alternatíve buď proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, t. j. proti rozhodnutiu majúcejmu hmotnoprávny charakter, alebo proti rozhodnutiu, ktoré síce nemá charakter rozhodnutia o matérii konania, t. j. nejde síce o rozhodnutie vo veci samej, ale ide o rozhodnutie, ktorým odvolací súd o danej otázke rozhodovanie končí inak ako meritórnym (hmotnoprávnym) rozhodnutím vo veci samej. Aj rozhodnutie vo veci samej (t. j. meritórne rozhodnutie) je svojou podstatou a svojimi dôsledkami rozhodnutím, ktorým sa konanie o predmete sporu končí, avšak pre účely posudzovania prípustnosti dovolania podľa § 420 CSP takéto rozhodnutie nemožno zaradiť do skupiny rozhodnutí „ktorým sa konanie končí“, pretože pre tento účel je už zaradené do skupiny rozhodnutí „vo veci samej“. Za rozhodnutie, ktorým sa konanie pred odvolacím súdom o danej otázke končí, teda možno považovať rozhodnutie, ktorým odvolací súd rozhodol o odvolaní inak ako jeho vecným prejednaním (t. j. rozhodnutie o odmietnutí odvolania alebo o zastavení odvolacieho konania), rozhodnutie odvolacieho súdu o zastavení konania z dôvodu späťvzatia žaloby po rozhodnutí prvostupňového súdu a pred rozhodnutím odvolacieho súdu (§ 370 CSP) a uznesenie, ktorým odvolací súd potvrdil alebo zmenil prvostupňové uznesenie o otázke, ktorej vyriešenie sa týmto uznesením končí, pričom spravidla pôjde o uznesenie odvolacieho súdu, ktorými rozhodol o odvolaní proti uzneseniam podľa § 357 CSP, ktoré síce možno v dovolacom konaní preskúmať z dôvodov zmätočnosti uvedených v § 420 CSP, avšak z dôvodov zásadnej právnej významnosti sú v zmysle § 421 ods. 2 CSP z prieskumu dovolacím súdom vylúčené. Podľa § 357 písm. m) CSP jedným z uznesení, proti ktorým je prípustné odvolanie, a ktoré sú tak v danej nimi riešenej otázke s konečnou platnosťou preskúmateľné v rámci odvolacieho konania, je aj uznesenie, ktorým prvostupňový súd rozhodol o nároku na náhradu trov konania s konečnou platnosťou, takže rozhodnutie odvolacieho súdu o tomto odvolaní je v otázke nároku na náhradu trov konania rozhodnutím konečným (ktorým sa konanie v tejto otázke nároku končí, pozn.), a teda ho možno v zmysle už uvedeného považovať za rozhodnutie preskúmateľné v dovolacom konaní z dôvodov zmätočnosti ako rozhodnutie, ktorým sa konanie končí.» (...)

17.1. Z ustálenej judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že rozhodovanie o trovách konania je integrálnou súčasťou civilného sporového konania, a ako také spadá pod čl. 46 ods. 1 ústavy, prostredníctvom ktorého sa zaručuje každému základné právo na súdnu ochranu. Všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy môže postupom, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo strany sporu na súdnu ochranu. Či je základné právo na súdnu ochranu naplnené reálnym obsahom (čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 46 ods. 4 ústavy), určuje zákonná úprava náhrady trov konania obsiahnutá v Občianskom súdnom poriadku účinnom do 30. júna 2016 (§ 142 a nasl.), resp. v Civilnom sporovom poriadku účinnom od 1. júla 2016 (§ 255 a nasl.). Procesné predpisy, ktoré upravujú rozhodovanie o náhrade trov konania, preto treba vykladať v súlade s takto vymedzeným obsahom a účelom základného práva na súdnu ochranu. Trovy vynaložené účastníkom konania (sporovou stranou) v spore musia byť v príčinnej súvislosti s jeho procesným postojom k predmetu konania. Ich vynaložením sa musí sledovať procesné presadzovanie uplatneného nároku alebo procesná ochrana proti takému tvrdenému nároku. Účelnosť sa v zásade dá stotožniť s nevyhnutnosťou alebo právnou možnosťou vynaloženia trov spojených s ústavne zaručeným právom na právnu pomoc v zmysle čl. 47 ods. 2 ústavy a trovy právneho zastúpenia sa vo všeobecnosti za účelne vynaložené trovy považujú. Trovy potrebné na účelné vynaloženie alebo ochranu práva sa však nemôžu posudzovať ako celok, a to aj keď má účastník (sporová strana) nárok na náhradu trov konania, pretože mal vo veci plný úspech, každý úkon alebo každé platenie trov treba posudzovať samostatne; to platí aj pre trovy právnej služby (viď. II. ÚS 78/03, III. ÚS 481/2015, IV. ÚS 83/2018).

17.2. Prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu o náhrade trov konania pre existenciu vady v zmysle § 420 písm. f) CSP konštatoval dovolací súd už vo viacerých svojich rozhodnutiach (viď sp. zn. 8Cdo/266/2019, 8Cdo/111/2019, 4Cdo/70/2020, 4Cdo/155/2020, 4Cdo/69/2022, 2Cdo/89/2020 a iné).

18. Vzhľadom na uvedené dovolací súd konštatuje, že dovolanie žalobkyne proti časti výroku rozsudku odvolacieho súdu (časť I. výroku), ktorým odvolací súd potvrdil výrok uznesenia prvoinštančného súdu

o trovách konania, je podľa § 420 písm. f) CSP procesne prípustné, keďže je rozhodnutím, ktorým sa konanie končí.

19. Dovolateľka vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP opiera o nedostatočné odôvodnenie a arbitrárnosť rozhodnutia odvolacieho súdu vo výroku o náhrade trov konania. V podrobnostiach zopakovala svoju argumentáciu pred súdmi nižších inšancií, keď podľa nej mali jej súdy priznať náhradu trov konania 100 %, pretože mala plný úspech v spore (bližšie pozri bod 6. až 6.3. tohto rozhodnutia).

20. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú dovolateľkou namietanú procesnú vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP sú: a) zásah súdu do niektorého procesného oprávnenia strany sporu, b) nesprávnosť procesného postupu súdu reprezentujúceho takýto zásah a c) intenzita zásahu, pri ktorej dôjde k znemožneniu uskutočnenia procesného oprávnenia v takej miere, že to má za následok porušenie (nerešpektovanie) práva na spravodlivý proces.

21. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

22. Princípu práva na spravodlivý proces zodpovedá právo účastníka na určitú kvalitu súdneho rozhodnutia a povinnosť súdu svoje rozhodnutie riadne odôvodniť. Súd sa teda musí zaoberať účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia (porovnaj I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, III. ÚS 47/2019, IV. ÚS 372/2020 a sp. zn. 1Cdo/213/2019, 2Cdo/190/2019, 3Cdo/168/2018, 4Cdo/3/2019, 5Cdo/57/2019, 6Cdo/33/2020, 7Cdo/308/2019, 8Cdo/152/2018).

23. Dovolací súd po preskúmaní rozsudku odvolacieho súdu a rozsudku súdu prvej inštalácie (konanie pred súdom prvej inštalácie a odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťnosť uznesenia odvolacieho súdu s potvrdzujúcim uznesením vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu - m. m. IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 360/09) dospel k záveru, že ich odôvodnenia nevybočujú z limitov spravodlivého procesu, sú logické a primerané. Obidva súdy svoje právne názory odôvodnili úvahami, ktoré sú zrozumiteľné, konzistentné a spätne preskúmateľné. Rozhodnutie odvolacieho súdu v kompletizujúcej jednote s rozhodnutím súdu prvej inštalácie spĺňa kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí, obsahuje náležitosti odôvodnenia dané v § 393 ods. 2 CSP a nemožno ho považovať za neodôvodnené, či zjavne arbitrárne (svojvoľné). Dovolateľka v dovolaní neuvádza relevantné skutočnosti, ktoré by neboli zistené a vyhodnotené v konaní pred súdmi nižších inšancií.

23.1. V posudzovanej veci súd prvej inštalácie v odôvodnení rozsudku (body 1. až 30.) v časti o trovách konania uviedol: O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 2 CSP, vzhľadom na čiastočný úspech žalobkyne v časti o zrušení rozhodcovského rozsudku a čiastočný úspech žalovaného v časti o určenie neplatnosti rozhodcovskej doložky (bod 30. rozsudku okresného súdu).

23.2. Odvolací súd v odôvodnení uznesenia (body 6. až 13.) uviedol: Proti rozsudku súdu prvej inštalácie vo výroku, ktorým rozhodol o trovách konania tak, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo, podala odvolanie žalobkyňa dôvodiac tým, že samotné zrušenie rozhodcovského rozsudku malo za následok automatické zrušenie rozhodcovskej doložky, súd jej preto mal priznať plnú náhradu trov konania. V prejednávanom prípade sa žalobkyňa domáhala zrušenia rozhodcovského rozsudku, ako aj

určenia neplatnosti rozhodcovskej doložky, obsiahnutej v nájomnej zmluve z 18. 06. 2010, uzavretej medzi ňou ako nájomcom a žalovaným ako prenajímateľom. Súd prvej inštancie čiastočne vyhovel žalobe žalobkyne a zrušil rozhodcovský rozsudok a žalobu v časti, v ktorej sa domáhala určenia neplatnosti rozhodcovskej doložky zamietol. Žalobkyňa tak bola v konaní čiastočne úspešná v časti žaloby o zrušenie rozhodcovského rozsudku, v časti, v ktorej sa domáhala určenia neplatnosti rozhodcovskej doložky bola jej žaloba zamietnutá, v dôsledku čoho bol v tejto časti procesne úspešný žalovaný. Správne preto rozhodol súd prvej inštancie tak, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo, postupujúc podľa § 255 ods. 2 CSP. Odvolací súd preto rozhodnutie súdu prvej inštancie v žalobkyňou odvolaním napadnutej časti potvrdil, nepovažujúc odvolanie žalobkyne za dôvodné (bod 11. rozsudku odvolacieho súdu).

23.3. Z vyššie uvedeného nevyplýva nedostatočnosť, či arbitrárnosť a nezrozumiteľnosť alebo nepresvedčivosť, ani absencia o skutkových a právnych záveroch, či taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie dostatočne neodôvodnil, resp. odôvodnil svojvoľne (arbitrárne), a že pri rozhodovaní nezohľadnil odvolaciu argumentáciu dovolateľky.

24. V reakcii na dovolacie argumenty žalobkyne dovolací súd uvádza, že za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľky, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom, čo nie je daný prípad. Žalobkyňa preto neopodstatnene namieta, že odvolací súd jej arbitrárne a nedostatočným odôvodnením rozhodnutia znemožnil, aby uskutočňovala svoje procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

24.1. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, IV. ÚS 324/2011) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom strán sporu vrátane ich dôvodov a námietok. Samotné odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo strany sporu na spravodlivé súdne konanie (IV. ÚS 112/05, IV. ÚS 324/2011).

25. Pre úplnosť dovolací súd tiež poznamenáva, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia z hľadiska namietanej zmätočnosťnej vady v zmysle § 420 písm. f) CSP, správnosť právnych záverov, ku ktorým oba súdy nižšej inštancie dospeli, nie je relevantná, lebo prípadné nesprávne právne posúdenie prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP nezakladá (porovnaj judikáty R 54/2012 a R 24/2017), tento právny záver považuje i ústavný súd za akceptovateľný (I. ÚS 61/2019). Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom odvolacieho súdu, ktorý potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne, nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti jeho rozhodnutia (I. ÚS 188/06).

26. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd považoval dovolanie žalobkyne podľa § 420 písm. f) CSP za prípustné, avšak nedôvodné.

27. Dovolaťka prípustnosť dovolania vyvodzovala aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a), b) CSP, keď namietala nesprávne právne posúdenie veci. K uvedenému dovolací súd zdôrazňuje, že rozhodnutie o trovách konania má povahu uznesenia a túto povahu ne stráca aj keď je súčasťou rozsudku. Prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP je v zmysle § 421 ods. 2 CSP (ktorý je vo vzťahu k § 421 ods. 1 CSP osobitným ustanovením, t. j. lex specialis) vylúčená aj v prípade, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu súdu prvej inštancie o nároku na náhradu trov konania (§ 357 písm. m) CSP).

28. Keďže odvolací súd rozhodoval o odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie o nároku na náhradu

trov konania, prípustnosť dovolania je tak v danom prípade výslovne vylúčená ustanovením § 421 ods. 2 CSP v spojení s § 357 písm. m) CSP.

29. Dovolací súd konštatuje, že dovolanie dovolateľky v časti namietajúcej vadu podľa § 420 písm. f) CSP je prípustné, ale nie je dôvodné, v časti je neprípustné podľa § 447 písm. b) CSP a v časti ohľadom namietajúceho nesprávneho právneho posúdenia veci v zmysle § 421 ods. 1 písm. a), b) CSP je neprípustné podľa § 447 písm. c) CSP. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dovolanie ako celok zamietol (§ 448 CSP).

30. Výrok o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP), avšak v danej veci dodáva, že v dovolacom konaní žalovanému vznikol zásadne nárok na náhradu trov dovolacieho konania v zmysle § 453 ods. 1 s použitím § 255 ods. 1 CSP.

30.1. Z obsahu spisu ale vyplýva, že v danom prípade bol žalovaný v dovolacom konaní pasívny, nevykonával žiaden procesný úkon (k dovolaniu žalobkyne sa nevyjadril), náhradu trov konania si neuplatnil a podľa obsahu spisu mu ani žiadne trovy v dovolacom konaní nevznikli.

30.2. Na základe uvedeného v súlade so svojou judikatúrou dovolací súd rozhodol o trovách konania tak, že žalovanému nárok na ich náhradu nepriznal (R 72/2018).

31. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.